

COMMISSIE VAN WIJZEN

PRIORITEIT VOOR PROFESSIONALITEIT
Competente leraren, sterke scholen, hoge onderwijskwaliteit

Hoorzitting Commissie Onderwijs -25 april 2024
Vlaams Parlement

**Krachtlijnen bij het rapport Commissie Van Wijzen
'Prioriteit voor professionaliteit'**

Christelijk Onderwijzersverbond
Marianne Coopman, algemeen secretaris

Kwaliteit van onderwijs
Kwaliteit van lerarenteams in scholen
Kwaliteit van leraren

‘Prioriteit voor professionaliteit’

De organisatie van scholen, schoolbesturen,
& het onderwijsbeleid
staan ten dienste

8 COV-krachtlijnen als resultaat van consultatie

Principiële vragen bij de beleidswijziging

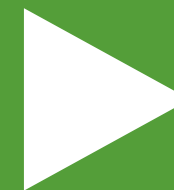

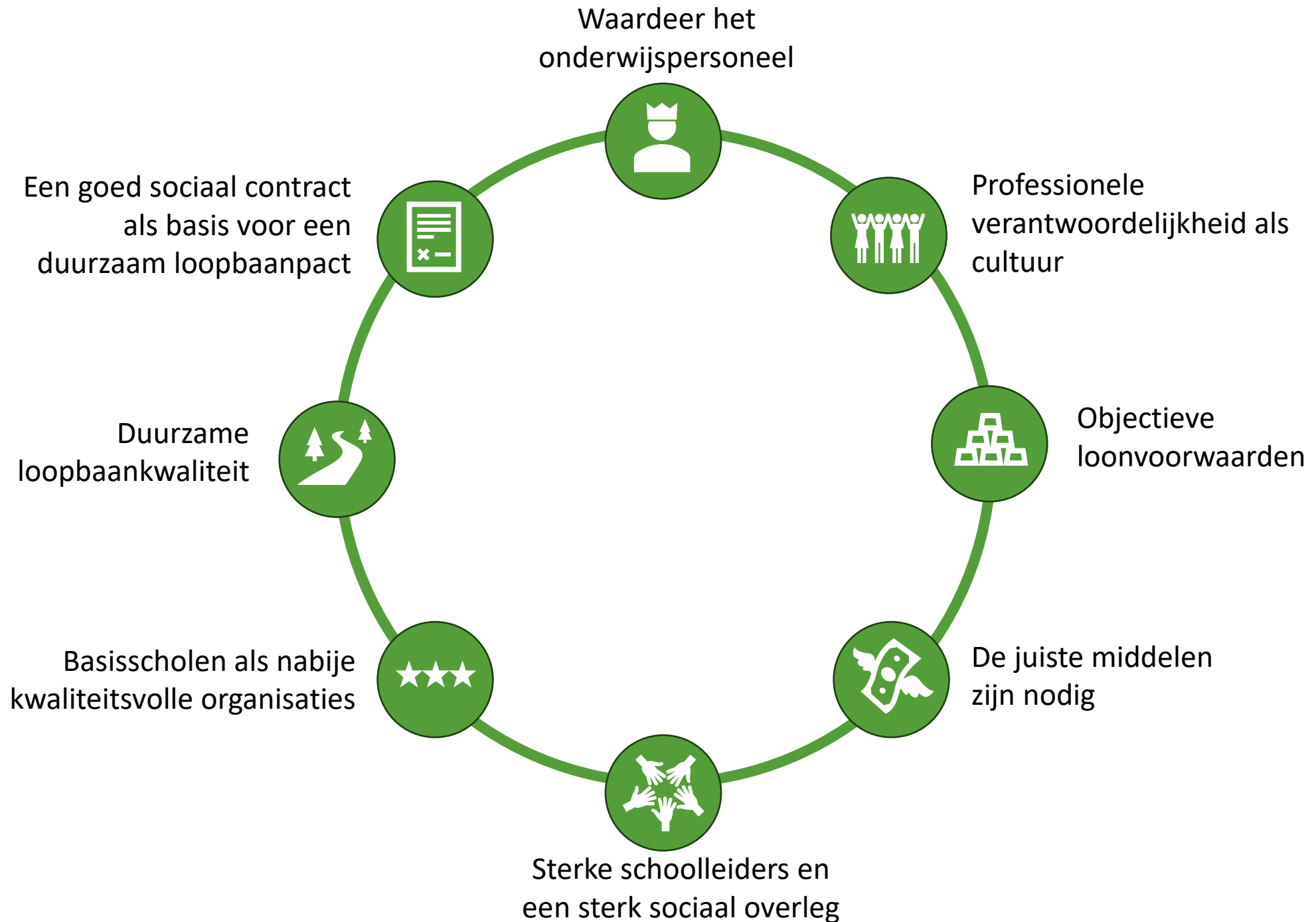
COV: "Opdracht voor duurzame toekomst"

8 COV-krachtlijnen als resultaat van consultatie

Professionele verantwoordelijkheid als cultuur!

- Inductiejaar = sterke aanvangsbegeleiding
- Cultuur van continue professionalisering
- Keurmerk voor navormingen
- Master basisonderwijs
- 2 uur professionalisering in kernopdracht (36u prestatie)
- Stabiele teams

- De teams zitten in overlevingsmodus door het lerarentekort!!
- Nood aan schoolleiders met sterke pedagogische-didactische kennis
- Hoe voltijdse tewerkstelling tijdens inductiejaar realiseren?
- Welke plicht vanuit schoolbesturen tewerkstelling inductiejaar?
- Welke invloed op personeelsmiddelen?
- Hoe tewerkstelling na inductiejaar?

- Praktijkbeoordeling mag niet wachten tot een einde van een opleiding
- 'License to teach' → Diploma staat garant
- Problemen in lerarenopleiding moeten daar opgelost worden
- Geen individueel beklemmende administratieve verantwoording
- Geen bestraffende maatregelen bv. met impact op salaris

Objectieve loonvoorwaarden

- Marktconforme verloning, monitoring en opvolging
- Ruimte voor CAO-onderhandelingen
- Juiste loonspanning ambten
- Gegarandeerd in algemene regelgeving en over het geheel van het onderwijsveld

- Effecten van loonbeleid op de keuze personeelsomkadering
- Loonbeleid moet coherent en transparant geheel vormen
- Maatregelen moeten algemeen geldend zijn (bv. waarderen van ervaring)
- Overheid moet financiële middelen garanderen

- Subjectieve loonmaatregelen zoals verschillende anciënniteitsregels zijinstroom, 'beloningen', ...
- Verschillende werkvoorwaarden voor personeel in één team
- Geen concurrentie tussen schoolbesturen omwille van loonvoorwaarden
- Precaire tewerkstellingsmaatregelen

De juiste middelen zijn nodig

- Investeren in onderwijs is toekomstgericht en maatschappelijk investeren
- Behoud open-end financiering
- Indexering en verhoging van werkingsmiddelen basisonderwijs
- Transparant rapporteren over besteding middelen
- Bijkomende middelen voor basisonderwijs

- Hoe vervangingen bij ziekte garanderen met gesloten enveloppe?
- Sleutels om vereiste middelen kernopdracht te garanderen zoals garantie op uren leraar
- Sterkere inspectie, debat over rol inspectie binnen kwaliteitsbewaking

- Budgetneutraliteit als uitgangspunt voor het rapport → Welke middelen zijn nodig?
- Zelf acties moeten doen voor noodzakelijke (werkings)middelen in de school
- Ontkleuring van middelen naar één envelop → COV wil afspraak zoals in cao: primaire en secundaire processen met gegarandeerde uren leraar/leerling
- Geen middelen vanuit scholengemeenschap om schoolbestuurders te bezoldigen.

Sterke schoolleiders en een sterk sociaal overleg

- Kernprofiel schoolleiderschap
- Professionalisering en competentieontwikkeling schoolleiders
- Kwalitatieve versterking van schoolbesturen
- Sterke inspraak met aangepaste regels op elk beslissingsniveau

- Versterking van HR-competenties schoolleiders
- Erkenning en versterking lokale inspraak (meer uren SSM), afdwingbare resultaten
- Garanties (code goed bestuur, doelmatigheid,, ...) tegen zwakke schoolbesturen

- Schrapen pedagogische bekwaamheidsbewijs voor directeurs
- Mandaat directeur → nadenken over andere mogelijkheden mobiliteit
- Schaalgrootte die relationele band met directeur en team niet meer garandeert.

Basisscholen als nabije kwaliteitsvolle organisaties

- Erkenning noden basisonderwijs
- Aandacht voor professionele autonomie van de leraar

- Schaalvergroting van besturen of scholen is nooit een doel op zich, onderzoek over vermindering degressiviteit schalen is nodig
- Zorg voor gezinsnabije organisatie
- Schoolbestuur is geen synoniem voor school
- Eigenheid van het basisonderwijs en geïntegreerde aanpak
- Denkoefening organisatie basisonderwijs gesteund door actoren uit andere beleidsdomeinen zoals welzijn.

- Kwaliteit $\neq$ schaalgrootte
- Schaalvergroting als doelstelling om toewijzing personeelsmiddelen te verschuiven

Duurzame loopbaankwaliteit

- Belang van werkbaar werk en duurzame inzetbaarheid personeel erkend
- Behoud van vaste benoeming
- Betrokkenheid personeel bij arbeidsorganisatie
- Besturen moeten schoolleiders ondersteunen in HR-beleid

- Nood aan loopbaanpact met aandacht voor alle werkende generaties
- Thuis in een team
- Regelgevend kader met duidelijke principes en bijhorende afdwingbare regels sociaal overleg
- Nadenken over prestatieregeling waarbij alle opdrachten inbegrepen zijn in 36 u

- Verantwoordelijkheid werkbaarheid enkel bij schoolbesturen
- Verschillende arbeidsvoorwaarden voor personeel tussen schoolbesturen
- Pas arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur na derde jaar, wat met het tweede jaar?
- Schrappen verlofstelsels → de essentie is werkdruk oplossen en balans tussen arbeid en persoonlijk leven herstellen!

Een goed sociaal contract als basis voor een duurzaam loopbaanpact

- Het debat over een duurzaam loopbaanakkoord voor het onderwijspersoneel staat opnieuw op de agenda: maak er werk van!
- Het is nu cruciaal voor de rust in het (basis)onderwijs om te starten met de bouw van een robuust kader voor een hedendaags en toekomstbestendig personeelsbeleid

- Versterk het vertrouwen vanuit de politiek in de sociale partners en het sociaal overleg
- Is er een engagement, over oppositie en meerderheid heen, om een toekomstig sociaal akkoord uit te voeren?
- In zijn huidige vorm is het rapport nog geen duurzaam antwoord, nog een weg te gaan
- Het lerarentekort blijft wegen op de organisatiemogelijkheden en kwaliteit

- Verplichte beroepsorganisaties
- Wil een loopbaanpact kans op slagen hebben, dan zal de starttekst evenwichtiger moeten uitgewerkt worden
  - Rapport steunt op meer regels en plichten voor de leraar
  - Voor de schoolbesturen vraagt de commissie meer vrijheid en verantwoordelijkheid, zonder duidelijk uitgewerkte garanties

Waardeer het onderwijspersoneel

- Belang van focus op het beroep en de beroepsgroep

- Waarom vertrekken van verregaande problematisering die in perceptie het personeel negatief waardeert?

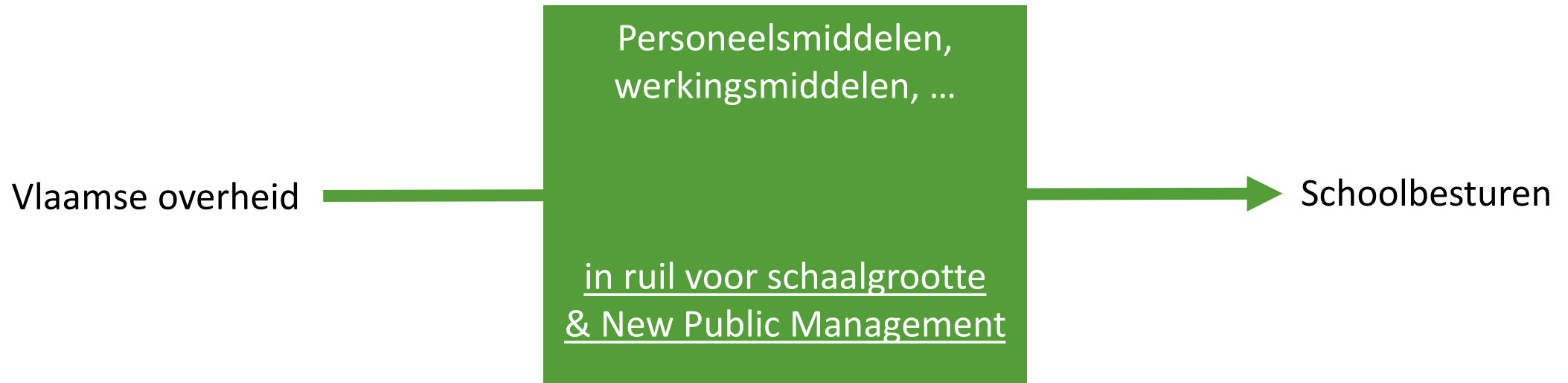

- Expliciete appreciatie voor het werk van onderwijspersoneel is basisvoorwaarde om kwaliteitsvolle onderwijstoekomst te garanderen
- Vertrouwen en professionele groei gaan niet samen met (financieel) bestraffende of (administratief) beklemmende maatregelen

Naar een omwenteling in onderwijsbeleid?

1. Onderwijskwaliteit
2. Legitimering
3. School/schoolbestuur
4. Overheidstoezicht
5. Evidentie van het model

Onderwijskwaliteit

- Kwaliteit hangt niet samen met de grootte van de schoolbesturen
  - Beleidsvoerend vermogen blijft essentie (OBPWO 03 07)
  - Goede samenwerking tussen het bestuur en de directeur, directeur en team
  - Ook kleine schoolbesturen verdienen een plaats in de organisatie van onderwijsbeleid
- Het vertrouwen van onderwijspersoneel in meer lokale autonomie hangt nauw samen met de deskundigheid/kwaliteit van schoolleiders en schoolbesturen. Er is nog een stevige weg te gaan!

Legitimering

- Spanningsveld
  - (1) Opdracht van de overheid
  - (2) Waarden en visie van schoolbesturen in functie van de vrijheid van onderwijs
- Standpunt COV
  - Een organisatiehervorming die overwegend focust op efficiëntie en schaalvergroting kan nooit recht doen aan de diversiteit van scholen/schoolbesturen en is zo een bedreiging voor de vrijheid van onderwijs
  - Er is de politiek maatschappelijke verantwoordelijkheid: aansturing en inzet van middelen kan nooit de verantwoordelijkheid zijn van schoolbesturen alleen

Schoolbesturen - scholen

- Duidelijkheid nodig
  - Schoolbestuur en school zijn geen synoniemen
  - Scholen worden door schoolbestuur ingericht
  - Een schoolbestuurder kan niet in de plaats van de directeur gaan staan, een directeur kan niet in de plaats van het bestuurder gaan staan: werkgever versus werknemer
  - Rollen en taken, verantwoordelijkheden van een schoolbestuur moeten duidelijk afgebakend/afgesproken zijn

Verplichting overheid

- De Grondwet verplicht overheid tot bijzondere zorg voor recht op onderwijs van alle leerlingen, rechten van ouders, personeel en gelijke behandeling van onderwijsinstellingen
- Schooleigen regelingen zijn enkel mogelijk als overheid uniforme centrale regels vastlegt die rechten van personeel en bestuur waarborgen

Overheidstoezicht (1)

- Met meer verantwoordelijkheid komt altijd verantwoordingsplicht
  - (1) Via inspectietoezicht
    - Normenkader met daarin ruimte in functie van grondwettelijke vrijheid
      - Algemene transparantie, deskundigheid die in het bestuur noodzakelijk is, onderwijskwaliteitsbewaking, werkgeverschap (in het bijzonder tegenover de directeur), financiële gezondheid, verantwoording, ...
    - Het kader komt tot stand op basis van overleg en inspraak met de onderwijsactoren

Overheidstoezicht (2)

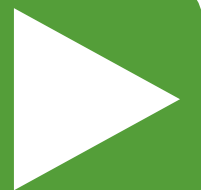
- (2) Via duidelijkere inhoudelijke opdrachten geformuleerd in decreten
  - Vastgelegde kaders met inbegrip van doelstellingen, principes en criteria waardoor schooleigen regelingen mogelijk zijn
  - Meer transparantie in beleid via rechtszekere afspraken
  - Opgelet er is gevaar voor bijkomende regeldruk of verantwoordingsdruk die zal gecreëerd worden vanuit het niveau van schoolbesturen

Visie van het rapport

- Keuzes voor maatregelen en principes zijn altijd waardengevoelig. Het is belangrijk om die waarden zichtbaar te maken
- Uitwerking in het rapport sluit aan bij:
  - principes van New Public Management : zuinigheid, doeltreffendheid, doelmatigheid.
  - tendens om dingen zoveel mogelijk in cijfers en grafieken te vatten waardoor de context en de bredere pedagogische dimensie van school maken kan miskend worden
- *Zeker te lezen: Nederland, Kamerbrief over herijking sturing funderend onderwijs, 5 april 2024*
([pdf \(overheid.nl\)](#))

COV: "Opdracht voor duurzame toekomst"

Geen tijd meer te verliezen

- Met het rapport staat het debat over een duurzaam loopbaanakkoord voor het onderwijspersoneel opnieuw op de agenda, dat vinden we goed en nodig.
- Het is nu cruciaal voor de rust in het basisonderwijs om te starten met de bouw van een robuust kader voor een hedendaags en toekomstbestendig personeelsbeleid.

Geen tijd meer te verliezen

- **Het COV is bereid tot verandering als het beter is.**
- In zijn huidige vorm is het rapport geen duurzaam antwoord.
- Het COV wil dat er gewerkt wordt aan een starttekst die:
  - evenwichtig, coherent en duurzaam is
  - vertrekt vanuit een gedeelde visie en gedragen krachtlijnen tussen de sociale partners
  - ruimte laat voor alternatieven en bijstellingen
  - ernaar streeft om de lerarenloopbaan aantrekkelijker te maken in relatie met goede schoolbesturen en een degelijk en transparant personeelsbeleid

Constructief het debat voeren

- Inzake de visie onderschrijft het COV dat:
  - (1) hoge verwachtingen naar beroep en beroepsloopbaan moeten en mogen gesteld worden,
  - (2) meer schoolautonomie mogelijk kan zijn maar plaatst het kanttekeningen bij de realisatie van sterk leiderschap en bestuur en de wijze waarop de verantwoording worden uitgewerkt,
  - (3) onder voorwaarde van evenwichten wil nadenken over een vereenvoudigde regelgeving en het financieringsmodel,
  - (4) is akkoord met de keuze voor een publiekrechtelijk regelgevend kader van rechten en plichten die voor iedereen gelijk zijn,
  - (5) wil werken aan meer autonomie in relatie met een sterker lokaal sociaal overleg.
- Het COV hanteert als leidraad de acht basisstellingen: [basis-03-2024-actueel.pdf \(hetacv.be\)](https://www.hetacv.be/basis-03-2024-actueel.pdf)

Juiste context voor sociaal overleg

- Het COV kiest in de eerste plaats voor gesprek en sociaal overleg
  - In alle luwte, in evenwicht tussen de sociale partners en overheid
  - Met een juiste beleidscontext: geen regeerakkoord met gedetailleerde, dichtgetimmerde afspraken die meer getuigen van een moeizame regeringsonderhandeling dan van de wil om echt aan de toekomst van ons onderwijs te werken.
- Indien er vanuit de overheid geen degelijk sociaal overleg komt, onevenwichtige maatregelen de leidraad zijn en er geen bereidheid is tot duurzaam engagement zullen acties onvermijdelijk zijn.

